GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ: la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE: O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 165. *Mercurĭ, 29 Iulie (10 Augustŭ).* **1887.**

Brașovŭ, 28 Iulie 1887.

„Prințulŭ vine!"

Póte că, pre când scriemŭ, se și lățesce din gură în gură acestŭ strigătŭ în tótă Bulgaria.

„Prințulŭ vine!" Momentulŭ celŭ multŭ doritŭ de toțĭ patrioții bulgarĭ se apropiă. După scirea telegrafică ce-o primimŭ dela Viena prințulŭ de Coburg trebue că se află deja pe drumŭ spre Rusciucŭ, unde îlŭ aștéptă vasulŭ princiarŭ anume pregătitŭ pentru primirea lui.

Fóia oficială vienesă de erĭ publică decretulŭ, prin care prințulŭ Ferdinand de Coburg împreună cu adjutantulŭ sĕu, căpitanulŭ Dobuer, suntŭ șterșĭ din listele armatei honveḍilorŭ.

Era clarŭ, că mergêndŭ în Bulgaria prințulŭ de Coburg nu mai putea figura în listele armatei austro-ungare, de aceea în ajunulŭ plecărei sale a trebuitŭ sĕ iésă din sînulŭ acestei armate, unde era înscrisŭ ca locotenentŭ în reservă.

Mai erĭ alaltaerĭ se ḍicea, că prințulŭ de Coburg nu e încă hotărîtŭ sĕ plece, ér înalta Pórtă îĭ adresa mereu telegrame, în carĭ îlŭ conjura sĕ nu facă vr'unŭ pasŭ pripitŭ.

Ce s'a petrecutŭ în ḍilele din urmă, ce înțelegere a avutŭ prințulŭ de Coburg cu ministrulŭ de esterne Kalnoky, încâtŭ s'a decisŭ sĕ plece imediatŭ sĕ ocupe tronulŭ ce i s'a oferitŭ?

Étă o întrebare, care rĕmâne deocamdată unŭ mare secretŭ, dér asupra căreia evenimentele vorŭ face lumină în curêndŭ.

Fóia națională bulgară „Nezavisima Bulgaria" ḍicea în ḍilele aceste, că atuncĭ când în Bulgaria va rĕsuna strigătulŭ: „Prințulŭ vine!" crisa interióră va înceta și silințele regenței și ale guvernului bulgarŭ vorŭ fi încoronate de succesŭ.

Fără îndoiélă, că îndată ce va pune alesulŭ Sobraniei piciorulŭ pe pămêntŭ bulgărescŭ, Bulgarii vorŭ scăpa de-o mare grije. Dér óre nu vorŭ scăpa de una ca sĕ dea de alta și mai mare? Nu va fi óre întrarea Coburgului în Sofia semnalulŭ unorŭ nouĕ turburărĭ și încurcăturĭ, carĭ vorŭ periclita și mai multŭ independența țerii?

Totulŭ depinde și acum dela atitudinea Rusiei. Isbutit'a óre prințulŭ de Coburg de a îmblânḍi pe Țarulŭ și de a face ca celŭ puținŭ sĕ-lŭ tolereze pe tronulŭ Bulgariei?

Multe s'au scrisŭ și s'au combinatŭ despre probabilele intențiunĭ ale Rusiei dér nimicŭ nu se scie până aḍĭ positivŭ, afară de aceea, că cabinetulŭ din Petersburgŭ la tóte cercularele Porții a rĕspunsŭ laconicŭ, că până când nu va fi cu totulŭ delăturatŭ regimulŭ actualŭ în Bulgaria, Rusia nu se va pronunța nicĭ într'unŭ feliu în cestiune.

Rusia persistă în atitudinea ei pasivă și se nasce întrebarea décă va persista și după ce prințulŭ de Coburg va depune jurămêntulŭ în Têrnova?

S'a mai vorbitŭ că Rusia s'ar fi învoitŭ ca prințulŭ de Coburg sĕ mérgă în Bulgaria în calitate de regentŭ și sĕ disólve Sobrania, conchiămândŭ o adunare nouă după placulŭ Rusiei, care apoi sĕ confirme alegerea lui de principe. Acéstă versiune nu pare nicĭdecum verisimilă, dér indică celŭ puținŭ posibilitatea ca Rusia se fiă înțelésă indirectŭ cu pasulŭ întreprinsŭ de tênĕrulŭ principe.

Și în adevĕrŭ numai una din două se póte admite: séu că Rusia e în secretŭ înțelésă cu mergerea prințului de Coburg în Bulgaria și atuncĭ lucrurile se potŭ desvolta acolo în liniște, séu că nu este înțelésă și atuncĭ aparițiunea Coburgului în Balcanĭ póte da ușorŭ nascere marelui conflictŭ orientalŭ, de care se temŭ aḍĭ tóte statele așa de multŭ.

Bătĕtóre la ochĭ este împrejurarea, că plecarea prințului de Coburg se puse în scenă imediatŭ după întêlnirea împĕrațilorŭ Germaniei și Austro-Ungariei la Gastein. Se ḍice că de astădată a fostŭ vorba la Gastein și de rolulŭ ce va avé sĕ-lŭ jóce Austria în Orientŭ și mai alesŭ în Bulgaria și că planulŭ adoptatŭ cu acéstă ocasiune ar fi în defavórea Rusiei.

Tóte suntŭ însĕ numai combinațiunĭ, nimicŭ nu e sigurŭ afară de faptulŭ întêlnirilorŭ princiare, alŭ misiunilorŭ și alŭ continuelorŭ pregătirĭ militare.

Peste puținŭ însĕ lumină se va face!

Din afară.

Bursa din Berlinŭ a fostŭ în ḍilele acestea rĕu înfluințată printr'unŭ articulŭ alŭ fóiei oficióse „Kölnische Zeitung", că guvernulŭ germanŭ va adresa Franciei o notă din causa închiderii fabricei germane din Luneville; dér acestui articulŭ i se contestă caracterulŭ oficiosŭ. Se asigură, că în acéstă afacere va urma unŭ demersŭ diplomaticŭ numai în casulŭ când ar cere acésta fabricanții germanĭ urmărițĭ. Corespondentulŭ berlinesŭ alŭ lui „Times" presimte, că situațiunea e fórte încordată între Franța și Germania în urma acestui și altorŭ incidente dela graniță.

Fóia oficiósă berlinesă „Post" ḍice, că unŭ mare numĕrŭ de ḍiare franțuzescĭ, vorbindŭ de mórtea lui Katkoff, au ridicat acusațiunĭ în potriva prințului de Bismarck, înfățișându pe cancelarulŭ ca asasinulŭ lui Katkoff. „Post" voesce numai sĕ releveze, că în tótă Francia nicĭ o voce n'a protestatŭ contra acestorŭ acusațiunĭ; ceea ce probéză terorismulŭ ce practică partidulŭ francesŭ ostilŭ Germaniei.

„Vossische Zeitung" atrage atenția asupra întărirei orașului Kopenhaga, ce se urméză cu o activitate febrilă și declară: Germania va trebui sĕ pue capĕtŭ domniei daneze, décă va avé cause întemeiate de a se îndoi în amiciția cinstită a Danemarcei. Dér esistă în țeră și partidă tare germanofilă, precum dovedesce întrunirea grandiósă a Stângei, care a protestatŭ contra alianței cu Rusia și contra atitudinei antigermane a șoviniștilorŭ danezĭ. In fine numita fóiă face rĕspunḍĕtorĭ pe șoviniștii danezĭ pentru casulŭ când Germania va fi silită a striga: „La o parte dela ușile nóstre!"

Foile din Bruxela publică amĕnunte surprinḍĕtóre asupra unei construirĭ de 26 gare strategice, dispusă de administrația militară germană, la granița germano-belgiană, încâtŭ sĕ se pótă transporta repede 300,000 ómenĭ prin Belgia la granița francesă. Din causa acésta domnesce în Bruxela mare emoțiune.

Liga neutrilorŭ.

Europa risipesce astăḍĭ, pe fiăcare anŭ, 4 miliarde 600 milióne francĭ, pentru a întreține 3 milióne 160,000 de soldațĭ; în timpŭ de rĕsboiu, armatele europene se vorŭ urca la 12 milióne de ómenĭ.

Ingrijatŭ d'aceste țifre, unŭ cunoscutŭ economistŭ francesŭ, d. G. de Molinari, a închipuitŭ o *Ligă a neutrilorŭ.* După propunerea sa, Anglia, Belgia, Danemarca, Olanda, arŭ trebui sĕ se unéscă sub patronagiulŭ celei dintâiu; liga ar avé în timpŭ de pace o armată de 450,000 de ómenĭ, ér în timpŭ de rĕsboiu 1,250,000 și o flotă destulŭ de puternică. *Liga* s'ar pune în servițiulŭ acelui statŭ, care va fi amenințatŭ de rĕsboiu.

De pildă, décă Rusia ar ajunge la unŭ conflictŭ cu Austria și i-ar declara rĕsboiu, *liga* ar pune la dispozițiunea Austriei cei 1,125,000 ómenĭ ai sĕi cu tótă flota.

Cu alte cuvinte, o societate de asigurare în tótă regula.

FOILETONŬ.

Crucea moldovenéscă.

Nuvelă originală din viéța vechiă vieneză, de I. Löwy, trad. de Iosifŭ Turcu.

Ḍilele cele mai funeste, ce le-a vĕḍutŭ Viena cândva, au fostŭ acelea, când Austria, ḍidulŭ înaintatŭ de apĕrare alŭ creștinătății, era periclitată din partea Turcilorŭ. Din tóte părțile se apropiau cetele califului, pentru a îndeplini jurămêntulŭ succesorilorŭ profetului, de a înlocui crucea cu semiluna pe turnulŭ bisericei Sfântului Stefanŭ.

Sentinelele, carĭ erau postate pe șanțurĭ și bastióne, vedeau din óră în óră flacărĭ nouĕ și aceste flacărĭ indicau drumulŭ, care-lŭ luau Turcii.

Tóte satele din jurulŭ Vienei zăceau în ruine și cenușe, casele cele mai apropiate de valurĭ ale suburbielorŭ trebuiră aprinse la mandatulŭ comandantelui Ernst Rudigier de Starhemberg, și câtŭ de imparțialŭ s'a esecutatŭ, acésta documentéza împrejurarea că elŭ în persónă puse focŭ marelorŭ sale maierisce pe Couradswerd.

In Heiligenkreuzhof avea episcopulŭ Kollonitsch locuința și tocmai se afla la elŭ primarulŭ Liebenberg, când cineva bate la ușe.

— Intră! strigă episcopulŭ

Unŭ omŭ cu pĕrulŭ albŭ despletitŭ, de o statură înaltă, în o mantă țĕrănéscă învelitŭ, întră înăuntru. Primarulŭ sărì de pe scaunulŭ sĕu și strigà: Prea veneratulŭ priorŭ alŭ Servițilorŭ! Preotulŭ bĕtrânŭ iute-șĭ aruncà josŭ mantaua sa și se presentà în vestmintele sale preoțescĭ.

— Da, eu sunt, și vinŭ sĕ vĕ comunicŭ lucrurĭ înfiorătóre. Werdulŭ e o ruină. Tóte casele au arsŭ, sĕrmanii noștri credincioșĭ parte suntŭ morțĭ, parte captivĭ, și numai restulŭ locuitorilorŭ grădinilorŭ dela Lände îmì urmà cu periculŭ vieței până la porțile orașului, carĭ din fericire încă erau deschise.

Toțĭ vorŭ fi încuartirațĭ, venerate frate! Ne stau la disposițiă Lilienhaus și casa astronomică, ḍise episcopulŭ Kollonitsch, uitându-se pre o tabelă, care sta înaintea lui. Ce se ține de nutremêntŭ se va îngriji bravulŭ nostru Liebenberg!

Primarulŭ consimțindŭ făcù din capŭ și întrebà pe priorŭ:

Câtŭ de tare e inimiculŭ, care ține ocupatŭ Rosau?

— Suntŭ cam 4000 de ómenĭ, Calmucĭ și Tătarĭ, și câțĭva Janicerĭ. Aceștia întrară cu furiă în biserică și puseră focŭ Intr'aceea venì pe unŭ calŭ nobilŭ unŭ bărbatŭ de o statură gigantică cu sabia scósă și alungà cetele sĕlbatice din casa nóstră dumneḍeéscă. După aceea descinse de pe calŭ, îngenunchià în ușa bisericei și șĭ făcù cruce. Iute mĕ decisei și mĕ aruncai cu ómenii mei în genunchĭ înaintea puternicului bărbatŭ, rugându-lŭ pentru păstrarea nu a vieții, ci a casei nóstre dumneḍeescĭ.

Ceea ce au distrusŭ Janicerii nu mai potŭ repara. A înfrêna flacările de pe turnul bisericei nu potŭ, nu le potŭ stinge, însĕ fițĭ sigurĭ, că viéța vóstră va fi asigurată. Și eu adorezŭ aceste icóne, și eu mĕ rogŭ la Mântuitorulŭ! ḍise bărbatulŭ curatŭ latinesce.

Și cui avemŭ sĕ mulțumimŭ noi acésta? gângăvii eu și mĕ plecai înaintea lui.

Eu sunt Servanus Cantacusen*), principele României dincolo de munțĭ, și erede alŭ acelorŭ țĕrĭ, vasalŭ alŭ puternicului Sultanŭ. Am venitŭ ca inimicŭ la voi, însĕ câtŭ îmĭ este posibilŭ, mĕ nisuescŭ a împedeca măcelurile. Indeșertŭ însĕ, ceata mea e prea mică, și obiecțiunile mele la marele Vizirŭ fără resultatŭ!

Kollonitsch și Liebenberg ascultau totŭ cu mai mare interesŭ cuvintele priorului, și când acesta finì, episcopulŭ începù a medita și a'șĭ smulge la perĭ din barba sa cea albă ḍicêndŭ:

„Érășĭ acestŭ Cantacusen! Eu astăḍĭ audŭ a doua óră numele sĕu. Venerabilulŭ preotŭ din Maria-Hietzing a fostŭ aḍĭ diminéță la mine și mĭ-a istorisitŭ, că în Gatterhö'z suntŭ cetele române, și tabĕra lorŭ se estinde până în Hetzendorf. Ostașii suntŭ fórte credincioșĭ, și principele lorŭ a ridicatŭ pe dealŭ o capelă, unde în tótă ḍiua se ține servițiulŭ divinŭ. Tóte aceste le voiu istorisi fratelui meu, episcopului Vienei Emericŭ, și noi o vomŭ istorisi și contelui Starhemberg. Domnitorulŭ creștinŭ Servanus Cantacusen va fi mai iute de înduplecatŭ,

*) Șerbanŭ Cantacuzinŭ.

SCIRILE ḌILEI.

Cu trenulŭ de aḍĭ diminéțā *au plecatŭ la Sinaia ca sĕ salute pe Regele României* comandantulŭ de corpŭ Fzm. br. *Schönfeld* comandantulŭ trupelorŭ ardelene, divisionarulŭ din Cluşiu prinţulŭ *Lobkowitz*, directorulŭ artileriei colonelulŭ *Glaubrecht*, brigadierulŭ din Braşovŭ colonelulŭ *Pokay*, căpitanulŭ de statŭ majorŭ generalŭ contele *Huyn*.

—x—

Preasânţitulŭ P. Episcopŭ diecesanŭ *Ioanŭ Popasu* s'a reîntorsŭ restabilitŭ în sănĕtatea sa Mercurĭ séră, dela Karlsbad.

—x—

„Ellenzék" se bucură fórte multŭ de idea ce a dat'o deputatulŭ dietalŭ Banffy György, ca Maiestatea Sa, venindŭ la Cluşiu, sĕ fiă condusŭ dela gară până la palatulŭ lui Banffy de unŭ banderiu, constătătorŭ din fruntaşĭ maghiarĭ, îmbrăcaţĭ în *costumŭ naţionalŭ maghiarŭ*. Aspectulŭ ar fi unulŭ din cele mai frumóse şi mai demne de amintitŭ, după cum crede „Ellenzék". — Curatŭ teatru sub cerulŭ liberŭ.

—x—

Pentru premiurile *esposiţiunei sĕcuiescĭ*, organisată de Kulturegylet în Sepsi-St. Georgiu au dăruitŭ: ministerulŭ ungurescŭ de agricultură, industriă şi comerţŭ 100 fl., şi 10 bancnote de câte 20 francĭ; camera de comerţŭ şi industriă din Braşovŭ 100 fl. şi 5 bancnote de câte 20 fr., camera comercială şi industrială din Cluşiu 100 fl.' comitatulŭ Ciucŭ 10 bancnote de câte 20 fr., reuniunea economică ardelénă 50 fl, reuniunea de cultură şi economică sĕcuiască 250 francĭ.

—x—

Tabla regească din Mureş Oşorheiu a aprobatŭ cu puţine modificărĭ sentinţa tribunalului din Alba-Iulia, adusă contra lui Nicolae *Rancea* şi celorŭ 37 de soţĭ carĭ au comisŭ *furtulŭ dela* casseria din *Vulcoiu*, din care pricină au fostŭ condamnaţĭ la închisóre corecţională dela 5—10 anĭ.

—x—

Direcţiunea poştală face publiculŭ atentŭ, ca adresele scrisorilorŭ şi pachetelorŭ sĕ se facă astfelŭ, ca sĕ nu se întêmple vr'o schimbare a persónelorŭ adresate, mai alesŭ décă au acelaşĭ nume. Se recomandă a se urăta corectŭ titlulŭ, eventualŭ ocupaţiunea şi locuinţa (Nr. casei şi alŭ uşei), localitatea unde e adresatŭ, resp. ultima poşte. Adresantulŭ e bine sĕ-şĭ scrie şi elŭ numele şi sĕ arate locuinţa sa deasupra adresei orĭ (la scrisorĭ) pe partea sigilată, ca la casŭ de negăsire a adresatului sĕ i se reinapoieze scrisórea orĭ pachetulŭ. La pachete, mai alesŭ în valóre de peste 100 *fl.* sĕ nu se lipéscă adressa, ci sĕ se scrie pe învĕlitórea pachetului, spre a se feri perderea adresei prin o eventuală deslipire.

—x—

In luna Iulie s'au adresatŭ 6093 avertismente de *dare*, s'au esecutatŭ 5561 *secvestre*, s'au publicatŭ 1900 *licitaţiunĭ*, dintre care 31 s'au şi ţinutŭ aducêndŭ, în locŭ de 4975 fl., numai 823 fl.

—x—

In curêndŭ vorŭ primi tóte comunele din ţéră o *instrucţiune*, care face cunoscute tóte *pretenţiunile unui testamentŭ*. Instrucţiunea s'a lucratŭ în ministerulŭ de justiţiă.

—x—

Comitatulŭ *Solnocŭ-Dobêca* va avea la 12 Augustŭ adunare estra-ordinară, cu scopulŭ, ca de o parte sĕ se alégă deputaţiunea de onóre, care sĕ presente în numele comitatului omagiele sale cu ocasiunea venirei Maiestăţii Sale la Cluşŭ, ér de altă parte sĕ se desbată asupra proiectului de a se contrage unŭ nou împumutŭ de 165,000 fl. pentru construirea podului peste Someşŭ — Bucuraţi-vĕ contribuabililorŭ!

Pressa maghiară şi Archiducele Albrecht.

In sĕptĕmâna trecută şĭ-a serbatŭ archiducele Albrecht a 70-a aniversare a ḍilei nascerei. Din acestŭ incidentŭ „Pesti Naplo" Nr. 212 dela 3 Augustŭ, după o scurtă ilustrare unguréscă a serbărei acelei ḍile, ce s'a plănuitŭ în Agram, pe care o consideră fóia maghiară ca o demonstrare a Camarilei cu armata şi a oposiţiunei croate contra Ungariei şi a Uniunei, ḍice:

„Cu totulŭ alte cugete se deştéptă în noi la fericita a 70 a aniversare a ḍilei nascerei archiducelui Albrecht, ér nu joculŭ copilărescŭ din Agram. Ne gândimŭ la aceea, că ce póte fi motivulŭ, că archiducele Albrecht a fostŭ în tótă viéţa sa şi va fi unŭ îndĕrĕtnicŭ protectorŭ alŭ germanismului armatei, şi de ce guvernulŭ ungurescŭ gata de jertfire nu s'a ostenitŭ sĕ convingă cercurile militare dătătóre de mĕsură şi în fruntea acelora individualitea cea mai chemată a da mĕsura, câtŭ de multŭ perde armata comună prin aceea, că ea pórtă colórea unei armate germane naţionale şi corpulŭ ei oficerescŭ posede caracterulŭ unei astfelŭ de armate.

„A modifica prejudiţiele juneţii în etatea de bĕtrâneţe e durerosŭ. Când archiducele Albrecht înainte cu 60 de anĭ a începutŭ a învĕţa serviciulŭ militarŭ şi când în tinerii sĕi anĭ a servitŭ în acésta armată, a fostŭ pretutindenea lume germană. Austria a fostŭ o parte din Germania şi antegarda sa, fii nobilimei germane, venéu sĕ servéscă aci; chiar şi statulŭ austriacŭ era cu totulŭ germanŭ, celŭ „ungurescŭ" de jumĕtate. Tóte acestea s'au schimbatŭ temeinicŭ pentru eternitate; chiar şi armata e cu totulŭ alta, de când fiăcare bărbatŭ destoinicŭ de armă se înşiră ca ostaşŭ regulatŭ, ca miliţian orĭ ca glotaş şi de când tinerii domnĭ germanĭ intră în serviciulŭ prusianŭ, — cum e aşadér cu putinţă, ca corpulŭ ofiţerescŭ şi limba armatei sĕ rĕmână germane? Nu se teme archiducele Albrecht de aceea, că acestŭ actŭ de violenţă asupra naturei se va rĕsbuna odată, *tocmai atuncĭ, când principalulŭ conducĕtorŭ alŭ armatei*, care numai archiducele Albrecht póte fi, *e mai multŭ avisatŭ la victoriă?"*

Acestŭ avertismentŭ ameninţătorŭ fiă sigurŭ „Pesti Naplo«, că nu-lŭ uită archiducele Albrecht, ba adeseorĭ i-lŭ va fi reamintindŭ anulŭ 1866. Fi-va însĕ dispusŭ sĕ cedeze Ungurilorŭ? Viitorulŭ va arăta.

Din Buciumulŭ Sĕlagiului, 6 Augustŭ 1887.

»Vita non vivere sed valere«.

Dă Ḍeitate vedere ochilorŭ mei slăbiţĭ şi putere mânelorŭ mele tremurânde, întăreşce'mĭ péna mea de odinióră vigurósă ca sĕ spunŭ naţiei mele că n'are témă sĕ piĕră!

Şi ca sĕ credĭ, am sĕ te conducŭ, onorate cetitor, la adunarea generală a despărţĕmêntului XI din Silvania alŭ Associaţiunei nóstre transilvane pentru literatura şi cultura poporului românŭ, care s'a ţinutŭ erĭ în 4 l. c. în comuna Buciumŭ de sub póla Meseşiului, înpreunată fiindŭ cu adunarea Reuniunei femeilorŭ române Sĕlăgiene.

Adunării îi premerse servirea S. Liturgii şi o predică a pontificantelui Sdss. domnŭ Vicariu şi directorŭ alŭ acelui despărţĕmêntŭ ţinute ambele în biserica cea nouă, intr'adevĕrŭ pompósă şi fórte spaţiósă, ce face onóre capilorŭ şi conducĕtorilorŭ acelei comune de vre-o 500 fumurĭ.

Atâtŭ predica festivă câtŭ şi vorbirea de deschidere a d-lui Vicarŭ şi directorŭ Alimpiu *Barboloviciu*, fură unŭ adevĕratŭ capŭ de operă; membrii comitetului centralŭ *Andreiu Cosma*, *Georgiu Popŭ* de Basescĭ, *Georgiu Filipŭ* din Taşnadŭ *Gavrilŭ Trifu* şi ceilalţĭ erau la postulŭ lorŭ în faţa unui publicŭ de ómenĭ cu carte din giurŭ şi depărtare aprópe la 300 şi de douĕ orĭ pe atâţia poporenĭ şi ţĕranĭ adunaţĭ.

După pertractarea agendelorŭ şi raporturile comisiunilorŭ în faţa acelui publicŭ s'au împărţitŭ premiile ca fapte şi esemple demne de imitatŭ (ér nu numai vorbe multe, góle şi frumóse): unŭ plugŭ de fierŭ unui ţĕranŭ din locŭ, o vacă cu viţelŭ celui mai distinsŭ învĕţătorŭ, şi altuia o scrófă cu purcei, altora ér banĭ, bucate şi altele, şi spre a se mai puté premia şi pre viitorŭ, s'au făcutŭ apelurĭ de contribuirĭ şi scóle etc.

Resultatulŭ adunărei reuniunei femeilorŭ române a fostŭ după relatările şi raporturile lucrărilorŭ ei de peste anŭ, constituirea noului comitetŭ care însĕ bucurându-se de încredere rĕmase totŭ acelaşŭ.

Se alese apoi unŭ comitetŭ esecutivŭ de 20 inşĭ de bărbaţĭ şi femei cu scopŭ de a stărui pentru înfiinţarea unei şcóle de fetiţe în Şimleulŭ Silvaniei.

Cu aceste terminându-şĭ adunările agendele sale, carĭ mai în detalii, alţii mai deaprópe cunoscĕtorĭ credŭ că le vorŭ descrie — a urmatŭ prânḍulŭ comunŭ, la care participară aprópe la 200 de persóne domnĭ şi dómne.

Ordinea toastelorŭ a deschis'o d. Vicariu Barboloviciu toastândŭ pentru împĕratulŭ şi regele nostru apostolicŭ şi case domnitóre. A urmatŭ Georgiu Popŭ de Basescĭ pentru d. Vicarŭ, preşedintele despărţĕmêntului Ass., Ioanŭ Papiiru Popŭ protopopŭ, din Iclodulŭ mare, pentru comitetulŭ centralŭ accentuândŭ zelulŭ şi energia cu care îşĭ ţine s'indardulŭ sĕu culturalŭ-naţionalŭ mai falnicŭ în clasica Silvaniă ca orĭ şi care altŭ despărţămêntŭ. D. Cosma din Supuru toastă pentru fraţii meseşenĭ şi în specie pentru femeile respective (surorile după cum s'a esprimatŭ) acelora carĭ au binevoitŭ dimpreună cu multe altele a dona manufacturile sale naţionale pentru a se sorţi în interesulŭ acelui despărţĕmêntŭ. Ii urmă d. Teodorŭ Popŭ protopopŭ din Oartelecŭ pentru secsulŭ frumosŭ aşa cu interesŭ întrunitŭ. Apoi d. Augustinŭ Vecaşŭ preotulŭ din Cosniciurĭ salută cu cuvinte călduróse pre energiculŭ şi neobositulŭ secretarŭ şi raportorŭ alŭ ambelorŭ adunărĭ d. Gavrilŭ Trifa făcêndŭ asemĕnare cu albinele, apoi salută şi mulţămì comitetului arangiatorŭ de primirea şi ospitalitatea frăţéscă. D. Georgiu Popŭ din Basescĭ cu motto S. Scripture „Voi sunteţĭ sarea pămêntului« bineventă pe proţii carĭ stau la nivelulŭ culturei şi pe capii familielorŭ, dela carĭ tóte depindŭ, în specie pe protopopii presenţĭ. D. preot Codarcea îlŭ presentă prin toastulŭ sĕu pre D. Mezei rectius Câmpeanu, ca pe unŭ sculptorŭ distinsŭ şi devotatŭ Românŭ transilvanŭ, dovedindu-lŭ mai multŭ obiectulŭ donatŭ spre sorţire (o zaharniţă sculptată frumosŭ).

D. Moldovanŭ, preotulŭ Agrişului, încheià şirulŭ toastelorŭ c'unŭ cuvêntŭ frumosŭ de mulţămire adresatŭ întregei adunărĭ pentru concursulŭ din tóte părţile.

Ca nisce episode caracteristice vĕ comunicŭ scena petrecută între d-lŭ *A. Cosma*, secretarulŭ despărţămêntului cu solgăbirĕulŭ *Wiski* din Zelău. In decursulŭ banchtului mulţimea de poporŭ din localitate şi giurŭ ocupase ograda cea fórte spaţiósă şi loculŭ golŭ împrejurulŭ mesei. Solgăbirĕulŭ dădù ordinŭ gendarmilorŭ sĕ cureţe sala şi ograda de poporŭ, pe gendarmĭ însĕ îi postà la spatele mesenilorŭ. Energiculŭ nostru secretarŭ însĕ reclamà la solgăbirĕu sĕ lase pe poporŭ de a venì înăuntru ca sĕ pótă auḍi toastele, căcĭ opincarii aceia au venitŭ cu societatea, ca sĕ fiă capacitaţĭ, îndemnaţĭ la lucrurĭ

şi cine scie, décă cumva nu-lŭ voimŭ puté câştiga pentru causa nóstră!"

— Escelenţă! Lăsaţĭ la o parte acésta încercare! Cantacusen, ca inimicŭ alŭ Vienesilorŭ, e mai fanaticŭ ca orĭ şi care Turcŭ! ḍise priorulŭ, şi primarulŭ Liebenberg adause:

— La Tullu s'au observatŭ taberele armatelorŭ creştine, şi décă acele au înaintatŭ fără a fi intêmpinatŭ pe inimicŭ, atuncĭ trebue sĕ fiă fórte aprópe (ca sĕ mântuéscă Viena)."

— Ar fi timpulŭ supremŭ, căcĭ porţile nu li se mai potŭ opune şi Turcii au spionĭ în oraşŭ, carĭ păzescŭ ocasiunea pentru a deschide Turcilorŭ porţile. Ajungă-i mânia Domnului! Aminŭ! Aminŭ!

Şi ḍiua măréţă venì, căcĭ de pe Kahlenberg se aruncară ca o furtună cetele principilorŭ coaliaţĭ în spatele Turcilorŭ şi i alungară.

Episcopulŭ Kollonitsch, primarulŭ Liebenberg şi episcopulŭ Vienei Emericŭ Sellenius călăriră în 20 Septembre 1683, puţine ḍile după lupta sângerósă, afară la Gatterhölz, pentru a cerceta capela hospodarului Cantacusenŭ; acea însĕ dispăruse. Numai o pétră pre ridicătură mai indica, că aicĭ e loculŭ, unde supuşii creştinĭ ai Sultanului îşĭ aveau serviţiulŭ divinŭ.

In 9 Octomvre 1683 venì o servitóre la reşedinţa episcopéscă şi se rugà pentru audienţă. Em. Sellenius primì îndată femea şi o întrebă ce doresce.

— Escelenţa Vóstră! Eu sunt din Hetzendorf şi mĕ ducŭ în tótă ḍiua în Gatterhölz, pentru a aduna lemne. Aḍĭ diminéţă, după ce avusei o sarcină de lemne adunată, voindŭ sĕ mĕ odihnescŭ, cadŭ în o grópă, acoperită cu frunḍişŭ. Voindŭ sĕ esŭ afară, cautŭ după unŭ obiectŭ de care sĕ mĕ raḍimŭ, şi prindŭ o bucată de lemnŭ eşitŭ din pămêntŭ. Mĕ apucŭ de elŭ, lemnulŭ cedéză şi vĕdŭ înaintea mea o cruce mare împodobită cu pietrii şi semne fórte curióse!

— Şi unde e crucea?

— Am aruncat'o érăşĭ în frunḍişŭ şi am venitŭ directŭ, pentru a spune acésta Escelenţei Vóstre!

— Dumneḍeu sĕ te binecuvinte fiica mea! Aştéptă şi stîmpĕră-ţĭ setea cu unŭ paharŭ de vinŭ, căcĭ îndată vomŭ merge afară.

Episcopulŭ şi cu vre-o câţĭva canonicĭ plecară la Gatterhölz, şi acolo aflară întru adevĕrŭ o cruce simplă cu cele patru litere *I. N. I. R.* In mijlocŭ era icóna Sfintei Maria de Candia cu pruncuiŭ pre braţe şi sub icónă o emblemă princiară cu vulturulŭ duplu.

Literele grecescĭ însemnau:

»Noi din graţia lui Dumneḍeu Servanus Cantacusen principe alŭ României dincolo de munţĭ etc. etc., am ridicatŭ acéstă sfântă cruce pre loculŭ, unde se celebra în tótă ḍiua liturgia pentru aducerea aminte de timpulŭ, când marele Vizirŭ turcescŭ Kara Mustafa-paşa asediase oraşulŭ Viena, în Austria inferióră, în ḍiua primă a lunei Septemvre 1683«.

»Trecĕtorule adu-ţĭ aminte de mórte".

Episcopulŭ dispuse a se ridica érăşĭ crucea, şi crucea „Cantacusen«, séu cum se numea în limba poporului »*crucea moldovenéscă*", în Gatterhölz, la începutulŭ promenadei, între Schönbrunn şi Laxenburg, la stânga podului celui mare, deveni în decursŭ de mulţĭ anĭ unŭ obiectŭ adoratŭ cu pietate.

---

(23)

Misterele Veneţiei.

de Edouard Didier, traducere de *Ioanŭ S. Spartali.*

VII.

Logodna.

După ceremoniă, care se făcù cu totŭ luxulŭ sĕrbărilorŭ catolice în Italia, tótă nunta prânḍì la palatulŭ guvernamêntului, pe urmă, cu acelaşĭ ceremonialŭ ca de diminéţă, mirésa fuse dusă înapoi la schitulŭ Fetelorŭ nobile, unde se culcà.

A doua ḍi porniră toţĭ spre *Isola Bela* unde trebuia sĕ se facă nunta.

Cam 20 de leghe despartŭ Padova de laculŭ de Garda. După cum am mai spusŭ, se hotărîse sĕ se facă în 2 ḍile drumulŭ acesta. Se trimiseseră ómenĭ într'unŭ satŭ micŭ, Ceuto, la jumĕtatea drumului între Padova şi Peschiera, ca sĕ pregătéscă locuinţele

Nuntaşii ajunseră destulŭ de vreme în Ceuto, pentru ca sĕ mănânce pe iarbă verde, deórece satulŭ avea aşa de puţine case, încâtŭ nicĭ jumĕtate învitaţii nu găseau adăpostŭ. O bandă de musicanţĭ, carĭ însoţeau aristocratica caravană, cântà câtŭ ţinù ospăţulŭ şi învĕ-

bune, folositóre, la iubire de carte etc. D-lŭ Cosma esclamă indignatŭ: „Dóră n'amŭ ajunsŭ acele timpurĭ, sĕ prândimŭ între sulițe și baionete.

După prândŭ, d-lŭ *Georgiu Popŭ*, fostulŭ deputatŭ, vorbì de pe pavilionulŭ curții, în fața solgăbirĕului, a gendarmilorŭ și a altorŭ străinĭ, cătră poporŭ așa de liberalŭ și pronunțatŭ, încâtŭ ilŭ emoționă până la lacrĕmĭ. Elŭ le arătă ómenilorŭ însĕmnătatea ḑilei, scopulŭ adunărei, legându-le de sufletŭ iubirea frățéscă, iubirea de limbă, de naționalitate și de patriă, și conjurându-i sĕ grijéscă de scóla lorŭ propriă. Unŭ poporanŭ resalută pe distinsulŭ vorbitorŭ, ḑicĕndŭ: „Așa vomŭ face, domnule, vĕ mulțămimŭ de sfaturile bune, și orĭ ce s'ar întêmpla, pruncii la scóla de statŭ nu-i vomŭ da nicĭ-când!“

După masă urmă unŭ concertŭ împreunatŭ cu balŭ, care dură în modulŭ și ordinea cea mai esemplară până diminéța despre carĭ petrecerĭ vĕ vorŭ raporta cu deamĕruntulŭ cei mai tinerĭ și competențĭ.

Eu din parte-mĭ, înainte de a încheia, nu potŭ sĕ nu amintescŭ în specialŭ pe următorii trei bĕrbațĭ: Vicariulŭ Alimpiu Barboloviciu, pe marele proprietarŭ Georgiu Popŭ de Băseștĭ și pe devotatulŭ A. Cosma — nevoindŭ a detrage din meritele unui profesorŭ ca Gavrilŭ Trifu — a altuia ca Georgiu Filipŭ din Tașnad etc. lelanga și pleiada românismului din Silvania — carĭ atâtŭ cu cuvêntulŭ câtŭ și mai vêrtosŭ cu fapta dovedescŭ devotamentulŭ lorŭ culturei, bunăstărei și înaintărei poporului românŭ, cărora asemenea sĕ ne mai dea Dumneḑeu, ceea ce din inimă o doresce: *Călĕtorulŭ ardeleanŭ.*

Raportŭ polițienescŭ. — In restaurațiunea din „Schneiderzwienger“ în tĕrgulŭ cailorŭ s'a născutŭ o cértă violentă Sâmbătă nóptea între căprarulŭ de honveḑĭ Vozai Mihaly și între ḑilerulŭ Bombea Aronŭ, care se sfĕrșì cu aceea, că Bombea scóse bricégulŭ și rănì greu în partea dréptă pe căprarulŭ de honveḑĭ. Făptuitorulŭ fù predatŭ judecătoriei penale.

Agricultura în Germania.

O escursiune agricolă făcută la Rosalii 1884 în provincia Sacsonia.

(Urmare.)

Rotațiunea obicĭnuită era: I sfeclă de zaharŭ, II orzŭ, III sfeclă de zaharŭ, IV mazere, V grâu, VI sfeclă de zaharŭ. Dintre plante prima și cea mai de căpeteniă era sfecla de zaharŭ, atâtŭ pentru lucrarea în fabrică, câtŭ și pentru producțiunea de sĕmênță, din care marĭ cantitățĭ trimeteau în tóte părțile — maja cu câte 50 mărcĭ. Pentru prelucrarea în fabrică, cantitatea de sfecle produsă de ei nefiindŭ de ajunsŭ, ei cumpărau încă și sfeclele dela țĕranii din satele, unde îșĭ avéu moșiile, căcĭ în comunele acelea, conformŭ unei învoelĭ făcute între fabricanții de zaharŭ dimprejurŭ, nimenĭ nu îndrăsnea sĕ le cumpere, chiar și décă țĕranulŭ le ar fi datŭ pe unŭ prețŭ de jumĕtate, ér ca sĕ le transpórte pe la alte fabricĭ într'o depărtare mai mare, nu i se plătia, și astfelŭ miculŭ producĕtorŭ era constrinsŭ de voe de nevoe sĕ se supună la placulŭ fabricantului. Tómna trebuiau sĕ prelucreze întâiu în fabrică sfeclele cumpĕrate dela țĕranĭ, carĭ fiindŭ puse mai din vreme, se și coceau ceva mai de vreme ca ale lorŭ.

In a doua liniă venea mazerea, unŭ soiu cu bóbele fórte marĭ aprópe ca alunele și de totŭ roditóre — numită Victoria. In a treia venia grâulŭ, unŭ soiu englesescŭ numitŭ Sheriff square Head, ne mai pomenitŭ de roditorŭ. Apoi vine orzulŭ, iér o varietate alésă și escelentă pentru fabricațiunea berei numitŭ — orzŭ Chevalier. Ovĕsŭ nu cultivau de locŭ din causă, că ovĕsulŭ favoriséză crescerea și desvoltarea unui parasitŭ de pe sfecla de zaharŭ, numitŭ Nematodă, lat. Haterodera Schachtii, ce s'a ivit pe agrii unde a fost cultivată sfecla de zahar fără întrerupere mai mulțĭ anĭ de a rêndul, și carĭ pier décă în alŭ 3-lea orĭ 4-lea anŭ urméză grâu, mazere, orzŭ orĭ gogóșe (cartofĭ) ér nu când după sfeclă urméză ovĕsŭ, căcĭ venindŭ după ovesŭ apoi ér sfeclă, parasiții aceia le prăpădescŭ cu desĕvêrșire, și până acum sciința și practica n'a aflatŭ nicĭ unŭ singurŭ mijlocŭ de a-i stirpi cu desĕvêrșire, căcĭ cu ochiulŭ liberŭ abia îi poțĭ zări, ca nisce micĭ puncte infime albe ca zăpada, pe rădĕcinile ațóse ale sfeclei. Uniculŭ mijlocŭ de a-i combate și a-i împuțina usitatŭ până aḑĭ e acela recomandatŭ de prof. I. Kühn în Halle, de a sĕmĕna pe locurile infectate rapiță séu sfecle de mai multe orĭ pe anŭ, și îndată ce plantele au căpĕtatŭ a 4-a foiță, de a le smulge cu rădĕcinĭ și parasițĭ cu totŭ, și a le distruge cu desĕvêrșire, apoi a ara și grăpa bine loculŭ pentru a doua sĕmênță de aceeașĭ specie. O atare operațiă însĕ costă pe anŭ 300 mărcĭ pentru unŭ locŭ de 2 ferdele (Morgen), carĭ însĕ se restituescŭ prin abundanța recolteloŭ anilorŭ următorĭ.

Gogóșe se cultivau numai pentru trebuințele casei și pentru lucrătorĭ. Liveḑĭ de fênŭ amŭ amintitŭ deja că aveau puține, ér nutrețurĭ sĕmĕnate aveau numai câteva fălcĭ (Morgen-e) sĕmĕnate cu trifoiu încarnatŭ.

Ca sĕ putemŭ aprețiа bine și esactŭ rodirea semințelorŭ este de lipsă ca mai ântêiu sĕ cunóscemŭ pămêntulŭ în care erau sĕmĕnate și adecă nu numai pe celŭ din față, pe care-lŭ atinge plugulŭ, ci și straturile séu păturile mai adâncĭ, după cum cere sciința agricolă modernă.

Pămêntulŭ în straturile mai din josŭ 'lŭ forma nisipulŭ mării Baltice, care în vremile vechĭ a acoperitŭ intréga Germaniă de Nordŭ până la picióréle muntelui Harz. D'asupra acestui nisipŭ era unŭ stratŭ de margă de 1/2 metru grosime. Margă se numesce unŭ pămêntŭ argilosŭ, care conține până la 20% carbonat de calce—varŭ nestinsŭ séu 15% carbonat de Magnesia (Dolomit), și se întrebuințéză adesea pentru ameliorarea altorŭ pămênturĭ lipsite de varŭ, séu prea apătóse. In fine d'asupra acesteia se află unŭ stratŭ de lutŭ humos—vulgar șain — de o grosime de unŭ metru, care face bogăția provinciei Sacsonia. „Ca unŭ astfelŭ de pămêntŭ bunŭ sĕ se plătéscă pe deplinŭ“, ḑiceau ei, „trebue sĕ fiă sĕmĕnatŭ cu plantele cele mai de frunte și mai bănóse, ce produce pămêntulŭ germanŭ“; și în adevĕrŭ așa și era; sfecla de zaharŭ, grâu, mazere și orzŭ, dér principala și unica plantă, care era pentru ei de interesŭ, era sfecla de zaharŭ, și pe care ei arŭ fi sĕmĕnat'o necontenitŭ pe același locŭ, ba și pe moșia întrégă, décă pămêntulŭ nu s'ar fi storsŭ prea tare séu décă parasiții acela nu le-arŭ fi pusŭ sfeclelorŭ unŭ capĕtŭ. Am vĕḑutŭ deja că ei cultivau sfecle de 2 categorii: pentru lucrarea în fabrică, și pentru producțiunea de sĕmênță. Sfecla de zaharŭ întocmai ca și tusii, guliile séu cararabele și ca vérḑa e o plantă bienală, numai în anulŭ alŭ doilea înfloresce și produce sĕmênță. Pentru sĕmênță alegeau tómna anului ântêiu dintre tóte sfeclele, pe cele mai frumóse, mai pline, mai întregĭ, căutau câtŭ zaharŭ e în fiecare, și décă aveau câte 15%, atuncĭ le rupŭ foile și pentru iernatŭ le punŭ în nisce gropĭ de câte 1 urmă adâncime, 30 urme lungime și 5 urme lățime și apoi aruncate una peste alta până oblu cu fața pămêntului. Peste ele aruncau unŭ stratŭ de paie, séu frunḑe, sdroburĭ, ternometre etc. pe carĭ apoi le acopereau cu unŭ stratŭ de pămêntŭ de 2 urme. Astfelŭ învĕluite ele ernéză fórte bine și nu sufere ḑe locŭ gerŭ și îngheță.

Primăvéra când le scóte din gropĭ nu numai că le visitéză una câte una ca sĕ vĕḑă décă nu au degeratŭ orĭ putreḑitŭ, ci le caută din nou de-a rêndulŭ în privința cantității zaharului, și care peste iarnă a perdutŭ mai multŭ de 3% zaharŭ, adecă nu mai are nicĭ 12%, acea nu mai e bună de sĕmênță și devine înlăturată. Totŭ astfelŭ se păstréză peste iérnă și sfeclele — napii de nutrețŭ—, în gropĭ, numai câtŭ gropile suntŭ mai adâncĭ de 1 metru, și 1/2 metru grămada de sfecle ește d'asupra pămêntului. Sfecle de zaharŭ pentru sĕmênță erau puse pe 500 fălcĭ germane (Morgen) și de falce luau câte 12 măjĭ de sĕmânță. Totușĭ acésta pentru ei nu era de ajunsŭ ci stăruiau ca sĕ urce producțiunea de falce la 15 măjĭ. Décă socotimŭ maja de sĕmênță cu 50 mărcĭ 50×12=600 mărcĭ séu 370 fl. 20 cr. v. a. Grâu Șiriff cu bobulŭ umflatŭ, mai multŭ în 4 dungĭ, luau câte 22 măjĭ de falce. Maja de ordinarŭ se vinde cu 1 marcă mai lesne decâtŭ altŭ grâu, fiind-că conține multŭ pospaiu séu lipiciu — nemț. Kleber — și d'aceea e mai puținŭ căutatŭ de franzelarĭ. Mazere Victoria luau câte 17, 18, 19 măjĭ de falce, din carĭ esportéză cantitățĭ marĭ pentru sĕmênță, atâtŭ în întréga Germaniă, câtŭ și în străinătate. Maja se vinde cu câte 15 mărcĭ.

(Va urma).

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BUDAPESTA, 9 Augustŭ. — **Fóia oficială** publică, că *prințului Ferdinand de Coburg* și căpitanului Geza Dobner li *s'a permisŭ sĕ iasă din armata honveḑilorŭ.*

VIENA, 9 Augustŭ. — *Prințulŭ de Coburg a conferitŭ mai multŭ timpŭ cu Kalnoky. Disposițiunile de călĕtoriă lasă a se conchide la aceea, că prințulŭ plécă aḑĭ după améḑĭ.*

ROMA, 9 Augustŭ. — **Delegații italianĭ plécă Sâmbătă la Viena în afacerea tractatului de comerțŭ.**

DIVERSE.

O logodnă. — Ḑilele trecute a fostŭ mare bătae în strada M.... din Bucurescĭ din motive ce rarŭ potŭ sĕ aibă bătăile prin mahalale. Era o ḑi, în care se hotărîse logodna unei fete israelite din acéstă stradă. Mosefirii se întruniseră, și când sĕ încépă logodna, s'a încinsŭ în casă o bătae sdravĕnă, care s'a continuatŭ în uliță. O logodnă, care înainte de sfĕrșitŭ ajunge la comisiă, numai pe la teatru se vede din când în când. Étă cum stau lucrurile: Fata, care are numai mumă, a prinsŭ dragoste de unŭ tênĕrŭ, și, lucru rarŭ, muma a găsitŭ bună alegerea fetei. Dér unirea între mumă și fată nu a ținutŭ multŭ, din causă că acésta și-a schimbatŭ părerea a alesŭ unŭ altŭ tênĕrŭ pe care sĕ-lŭ ia de bărbatŭ. Muma a rĕmasŭ însĕ de părerea dintêiŭ, nu a vrutŭ sĕ se aprópe schimbarea; fata nu a vrutŭ sĕ considere dorințele mumei sale, negreșitŭ bine chibzuite ca ordine din tablele lui Moise. Complicațiunea măritișului nu se mărginesce aicĭ. Unŭ unchiu bogatŭ alŭ fetei a alesŭ și dênsulŭ unŭ bărbatŭ pentru nepóta-sa. Avemŭ dér la numĕrătóre trei candidațĭ: candidatulŭ mumei, candidatulŭ fetei, candidatulŭ unchiului, carĭ toțĭ au dreptulŭ sĕ spere deopotrivă că au sĕ reușéscă. Și muma, și fata, și unchiulŭ socotescŭ că nu încape multă vorbă în privința candidatului de admisŭ; fiă-care crede că este alŭ sĕu. Se hotărăște ḑiua de logodnă fără sĕ se mai discute asupra candidațilorŭ. La ḑiua hotărîtă câte-șĭ trei candidațĭ suntŭ presențĭ în casa fetei și fiă-care dintre ei se miră de veselia cu care ceilalțĭ doi privescŭ logodna sa. Când sĕ încépă logodna, toțĭ cei trei tinerĭ înaintéză sĕ se așeḑe lângă ligodnică. De aci provine o încurcătură de nedescrisŭ. Ințelegându-se în fine că muma credea că fata se va logodi cu candidatulŭ ei, fata cu alŭ ei, și unchiulŭ cu alŭ lui, începe cértă mare între candidațĭ; numei i se ridică sângele la capŭ, fata leșină, unchiulŭ nu scie ce se facă; fiă-care dintre tinerĭ neisbutindŭ sĕ convingă cu vorba pe ceilalțĭ doi că trebue sĕ se retragă, se incinge o bătae sdravĕnă, până ce agenții d-lui Moruzzi i-au condusŭ la comisiă. Muma se supĕra pe fată așa de rĕu încâtŭ o gonesce din casă. Unchiulŭ, care se vede că e omŭ deșteptŭ, a înțelesŭ că ar fi absurdŭ sĕ se supere și dênsulŭ și a primitŭ pe nepóta-sa în casa lui. Sfĕrșitulŭ a fostŭ ca la teatru: candidatulŭ, care a reușitŭ, a fostŭ candidatulŭ simpaticŭ publicului, acela pe care l'a alesŭ fata. („Rom. Liberă.“)

Unŭ mijlocŭ minunatŭ. — Directorulŭ teatrului din Bruxela a venitŭ la o ideă nostimă, spre a face pe damele, care visitéză teatrulŭ, sĕ nu șĭ mai țină în capĭșălăriile în timpulŭ representațiunilorŭ. Intr'o ḑi a pusŭ sĕ se lipéscă prin teatru afișurĭ cu următórele cuvinte: »Damele mai în vîrstă au dreptŭ sĕ-șĭ păstreze pălăriile«. De atuncĭ nicĭ o damă n'a voitŭ sĕ fiă *mai în vîrstă* și au venitŭ la teatru fără pălării. Acestŭ mijlocŭ admirabilŭ nu póte fi recomandatŭ îndestulŭ.

---

sulŭ pe tótă lumea. După masă se începù unŭ jocŭ pe iérba verde.

Ca totdéuna, cei mai veselĭ dânțuitorĭ fură servitorii, unde Fiametta juca de focŭ cu Ricardò, care avusese bunulŭ simțŭ sĕ se îmbrace cu hainele-i de gondolier.

Veselia era așa de mare, încâtŭ chiar Veneția îșĭ cam pierduse reserva. Insĕ fiindcă începuse s'o dobóre ostenéla călĕtoriei, întinse zimbindŭ mâna lui Felice Badoer ḑicĕndu-i: — Pe mâine!

Prin urmare se dete semnalulŭ de plecare. Fiecare, fără sĕ se mai ocupe de ceilalțĭ, se grăbì sĕ se ducă în casa care îi fusese alésă; așa că pe la 10 ceasurĭ séra miculŭ satŭ Ceuto căḑuse ér în liniștea lui obicĭnuită și tótă lumea părea că dórme adâncŭ.

Liniștea asta nu trebuia sĕ țiă multă vreme. Pe la mijloculŭ nopții cerulŭ se lumină deodată de o lumină roșiă. Lumina acésta părea că plécă dela o casă cam isolată la partea despre rĕsăritŭ a satului. Casa acésta fusese hotărîtă pentru Felice Badoer.

Intrînsa s'așeḑase tênĕrulŭ patricianŭ cu o parte din ómenii sĕi de serviciu. Printre aceștĭ din urmă era firesce prietinulŭ nostru gondolierulŭ Ricardo, elŭ și cu alțĭ servitorĭ se culcaseră într'unŭ șopronŭ, și din pricina căldurii nu închiseseră ușa.

Gondolierulŭ adormise curênd, însĕ se deșteptă puțin după aceea: nu putea sĕ rĕsufle. Cu tótă pofta lui s'a adormi ér mai iute, deschise unŭ ochiu și zări o lumină viă: ardea unŭ altŭ șopron lipit cu cel în care dormea elŭ cu servitorii. Totŭ odată i se părù c'aude unŭ sgomotŭ înfiorătorŭ, unŭ felŭ de plescăitŭ de flacărĭ. Gondolierulŭ sărì numai decâtŭ în picióre și începù sĕ strige cu vocea lui puternică: — Hei! băețĭ! în picióre!

Și fiindcă ei pregetau sĕ se scóle, elŭ îi lovea cu piciorulŭ. Intr'o clipă se sculară toțĭ.

Ricardo nu se înșelase: era focŭ. Casa din care eșise elŭ și camarazii lui s'aprinsese și ardea cu furia cu care arde o casă de lemnŭ și de pămêntŭ amestecatŭ cu pae și învelită cu rogozŭ.

— Dumneḑeule! și stăpânulŭ meu Felice Badoer, care este colo! ḑise Ricardo luându se cu mânile de pĕrŭ.

Fără sĕ se mai gândéscă se repeḑĭ pe scară și o suì în trei săriturĭ. Când ajunse în vêrfulŭ scării, scutură tare ușa camerei unde negreșitŭ că dormea încă stăpânulŭ lui. Insĕ, séu că din pricina emoțiunei nu se pricepea s'o deschiḑă, séu fiindcă era închisă pe dinăuntru, ușa nu se deschidea. Sparse ușa; însĕ trecură câteva minute și în vremea asta foculŭ îșĭ înplinea opera.

Ș'apoi, înăuntru nicĭ unŭ țipĕtŭ, nicĭ unŭ gemetŭ nu s'auḑia. Ricardo însĕ era fórte sigurŭ că stăpânulŭ sĕu era înăuntru, chiar elŭ îĭ ajutase sĕ se desbrace și nu se despărțiseră decâtŭ după ce-lŭ vĕḑuse culcatŭ Negreșitŭ că nenorocitulŭ tênĕrŭ murise asfixiatŭ de fumŭ.

(Va urma)

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 7 Augustŭ st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	100 50
Rentă de hârtiă 5%	87.25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150 70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 50
Bonurĭ rurale ungare	104.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 25
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.25
Bonurĭ rurale transilvane	104 60
Bonurĭ croato-slavone	104 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123 50
Renta de hărtiă austriacă	81.40
Renta de arg. austr.	82.60
Renta de aurŭ austr.	112 65
Losurile din 1860	136.25
Acţiunile băncei austro-ungare	886 50
Act. băncei de creditŭ ung.	287.50
Act. băncei de creditŭ austr.	281.30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 93
Napoleon-d'orĭ	9.97
Mărcĭ 100 împ. germ.	61 60
Londra 10 Livres sterlinge	125.55

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 26 Iulie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	92—	92½
Renta rom. amort. (5%)	94¾	95¼
» convert. (6%)	88½	89—
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	104—	105—
» „ „ (5%)	89—	89¼
» » urban (7%)	102½	103—
» » » (6%)	94½	95—
» » » (5%)	87¾	87½
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	15.—	15.50
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02	2.03½

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 8 Augustŭ st. n. 1887

Bancnote românescĭ	Cump.	8 55	Vênd.	8 58
Argint românesc	»	8.50	»	8 55
Napoleon-d'orĭ	»	9.95	»	10.—
Lire turcescĭ	»	11.23	»	11.29
Imperialĭ	»	10.21	»	10.27
Galbenĭ	»	5.86	»	5.92
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Sz. 6397—1887.
alisp.

Hirdetmény.

A vizjogi törvény (1885 évi XXIII t. cz.) 189 §-a valamint ezen törvény végrehajtása tárgyában a nagyméltóságu földmivelés-, ipar és kereskedelmi, és a közmunka és közlekedési m. k. Minister urak által egyetértőleg m. évi Deczember 31-én 45689 szám alatt kibocsátott általanos rendelet 87 §-a alapján felszolitom a vármegye területén fennálló vizimüvek és vizhasználati jogositványok tulajdonosait, hogy a jogositványaikra vonatkozo engedélyt a mennyiben az 1886 évi September hó 8-án 5803 sz. hirdetményem daczára eddig esetleg még nem adták be most már folyó 1887 évi Augustus hó végeig nálam irásban mutassák be, vagy pedig irásban igazolják azt hogy vizimüveik 1866 évi Januar hó 1-je óta háboritlanul fennállanak a nélkül, hogy mások jogosult érdekeit sértenék és mint ilyenek az illetékes hatóságok által károsoknak találtattak volna.

Megjegyeztetik, hogy a bejelentések a vizjogi törvények 191 §-ának második bekezdése értelmében bélyegmentések. Ezen bemutatási, illetve igazolási kötellezettség minden hatósági engedélyre szoruló vizimunkálat tulajdonosára kiterjed, tehát, öntözési, lecsapolási, ár mentesítési, ipari-vállálatokra, malmokra, továbbá nyilvános és magán csatornákra, mesterséges viztártákra, védgátakra és zsilipekre egyaránt érvényes.

A kik jogositványukat igazolni nem tudják, vagy igazolás végett a fennt kitüzött határidőben nem jelentkeznek: azoknak vizimüvei az idézett törvény 191 §-a értelmében nem létezöknek fognak tekintetni s az ily vizimüvekre nézve a vizjogi törvény 163 és következö szakaszai és a hivatkozott általános ministeri szabályrendelet 3—32 §-ai leszsnek alkalmazandók.

Fogarason, 1887 évi Augustus hó 3-án.

Gramoin Dániel,
álispán.

2—3

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea ḑiarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS.“*

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.30	—	7.30
Predealŭ	—	—	—	1.14
	—	9.12	—	—
Timişŭ	—	9.35	—	1.45
Braşovŭ	—	10.12	—	—
	7 20	—	4.01	2.32
Feldióra	7 57	—	4.47	—
Apatia	8.24	—	5.28	—
Augustinŭ	8 47	—	5.59	—
Homorodŭ	9 29	—	6 49	—
Haşfaleu	9 37	—	8.35	—
Sighişóra	10 53	—	9.02	—
	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11 34	—	9 56	—
Mediaşŭ	12.03	—	10.37	—
Copsa mică	12.26	—	10.59 11.16	—
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blaşiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1.23	—	12,33	—
Teiuşŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	2.49	—	2.48	—
Uióra	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.46	—	4.51	—
Apahida	5.01	—	5.28	Trenŭ de persóne
Clusiu	5.21	—	5 56	
	—	6.01	—	6 37
Nedeşdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbĕu	—	—	—	7.14
Aghirişŭ	—	—	—	7.29
Stana	—	—	—	7.56
Huiedinŭ	—	7.12	—	8.18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9.34
Vadŭ	—	8.20	—	9 53
Mező-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10 47
Veneţia-Orăḑii	—	—	Trenŭ de persóne	10.57
Oradia-mare	—	9.11		11.07
	—	9.16	10.50	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2.15	10.05	6.33
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	—
Szolnok	11.05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2 02	5.47	2.02	12.02	—
Oradea mare	4.12	7.11	4.78	2.01	—
Venţia-Orăḑii	—	—	—	2 08	
Fudi-Oşorheiu	—	—	—	2 19	—
Teleagŭ	—	7.33	—	2.41	—
Vadŭ	—	8.04	—	3.24	—
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	—	5.33	—
Aghiriş	—	—	—	5.53	—
Gl.ârbĕu	—	—	—	6.05	—
Nedişu	—	—	—	6.20	—
Cluşiu	—	10.31	—	6.38	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 33	—	—	—	9.16
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1.11	—	—	—	10.—
Uióra	1.18	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.46	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2.50	—	—	—	12.34
Blaşŭ	3.03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Copşa mic.	4.01	—	—	—	2.13
Mediaşŭ	4.20	—	—	—	2.46
Elisabetopcle	4.55	—	—	—	3.31
Sigişóra	5.42	—	—	—	4.32
Haşfaleu	6.01	—	—	—	5.02
Homorod	7.27	—	—	—	6.53
Augustinŭ	8.08	—	—	—	7.43
Apatia	8.36	—	—	—	8.23
Feldióra	9.06	—	—	—	9.02
Braşovŭ	9.46	5.37	—	—	9.52
	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ	—	6.47	—	—	—
	—	11.30	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	3.00
Alba-Iulia	11.59	—	3.59
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	1.01	—	4.51
Orăştia	1.32	—	5.18
Simeria (Piski)	2.32	—	6.15
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	6.27	—	9.33
Conopŭ	6.47	—	9.53
Radna-Lipova	7.28	—	10 27
Paulişŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7.59	—	10.58
Glogovaţŭ	8.28	—	11.25
Aradŭ	8.42	9.17	12.31
Szolnok	—	2 32	4.59
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	11.35	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	—
Glogovaţŭ	4.43	6.13	—
Gyorok	5.07	6.38	—
Paulişŭ	5.19	6.51	—
Radna-Lipova	5.41	7.10	—
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8.01	9.12	—
Gurasada	8.34	9.41	—
Ilia	8.55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9.51	10.42	—
Simeria (Piski)	10.35	11.07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12.18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	—	—	2.42
Streiu	—	—	3.25
Haţegŭ	—	—	4.16
Pui	—	—	5.11
Crivadia	—	—	5.58
Baniţa	—	—	6.40
Petroşenĭ	—	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	—	—	6.10
Baniţa	—	—	6.53
Crivadia	—	—	7.37
Pui	—	—	8.20
Haţegŭ	—	—	9.01
Streiu	—	—	9.52
Simeria	—	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ